

§ 13. Jeżeli nastąpiło wydanie talonów NBP lub sprzedaż środków płatniczych na tranzyt przez dane państwo, nie może być dokonana równocześnie sprzedaż waluty tego państwa na zasadach i w ramach norm, jakie obowiązują przy wyjazdach docelowych do tego państwa.

§ 14. Przy wyjazdach na pobyt stały do państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, sprzedaż środków płatniczych wynosi równowartość 10.000 zł w walucie państwa docelowego.

§ 15. 1. Przy wyjazdach indywidualnych lub zorganizowanych do państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, obywateli tych państw będących osobami krajowymi sprzedaż środków płatniczych oraz wydanie talonów NBP może być dokonane na warunkach określonych dla obywateli polskich będących osobami krajowymi.

2. Przy wyjazdach indywidualnych lub zorganizowanych obywateli państw innych niż te, o których mowa w

ust. 1, będących osobami krajowymi do Ludowej Republiki Bułgarii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Węgierskiej Republiki Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich sprzedaż środków płatniczych tych państw oraz wydanie talonów NBP może być dokonane na warunkach ustalonych dla obywateli polskich — osób krajowych.

§ 16. Traci moc § 19 ust. 1, w części dotyczącej uiszczania opłaty przy zakupie walut do państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, jak również § 19 ust. 2, 4 i 6 oraz § 19a zarządzenia Ministra Finansów z dnia 10 marca 1984 r. w sprawie zezwolenia na niektóre czynności obrotu dewizowego (Monitor Polski Nr 7, poz. 52, z 1986 r. Nr 33, poz. 244, z 1987 r. Nr 32, poz. 277, z 1988 r. Nr 6, poz. 55 i Nr 28, poz. 252 oraz z 1989 r. Nr 3, poz. 29).

§ 17. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Narodowego Banku Polskiego: w z. *L. Urbanowicz*

254

ZARZĄDZENIE PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

z dnia 31 sierpnia 1989 r.

w sprawie wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych.

Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 22) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Oddziały:

- Narodowego Banku Polskiego,
- Państwowego Banku Kredytowego w Warszawie,
- Banku Gdańskiego w Gdańsku,
- Banku Śląskiego w Katowicach,
- Banku Przemysłowo-Handlowego w Krakowie,
- Banku Depozytowo-Kredytowego w Lublinie,
- Powszechnego Banku Gospodarczego w Łodzi,
- Wielkopolskiego Banku Kredytowego w Poznaniu,
- Pomorskiego Banku Kredytowego w Szczecinie,
- Banku Zachodniego we Wrocławiu,
- Powszechnej Kasy Oszczędności, Banku Państwowego

przyjmują we wpłatach lub wymieniają w pełnej nominalnej wartości zużyte lub uszkodzone znaki pieniężne, jeżeli ich autentyczność nie budzi zastrzeżeń i jeżeli odpowiadają one następującym warunkom:

- 1) banknoty — jeżeli zachowały co najmniej 75% swej pierwotnej powierzchni i mają:
 - a) jedną z dwóch numeracji lub co najmniej 12 elementów obu numeracji,
 - b) w razie zatarcia elementów graficznych — cechy umożliwiające rozpoznanie ich nominalnej wartości,
 - c) w razie sklejenia z części tego samego banknotu — jedną z dwóch numeracji oraz co najmniej 3 elementy pozostałej numeracji,
- 2) monety — jeżeli zachowały istotne elementy plastyczne.

2. Przez numerację rozumie się oznaczenie serii i numeru, a przez element numeracji — literę serii lub cyfrę numeru.

§ 2. Oddziały banków wymienionych w § 1 ust. 1 wymieniają w połowie nominalnej wartości przedstawione oddzielnie do wymiany części banknotów, powstałe wskutek przecięcia lub rozdarcia i mające od 45% do 55% pierwotnej powierzchni, jeżeli ich autentyczność nie budzi zastrzeżeń.

§ 3. Oddziały banków wymienionych w § 1 ust. 1 nie wymieniają uszkodzonych znaków pieniężnych, jeżeli cechy uszkodzeń uzasadniają podejrzenie, że uszkodzenia te zostały dokonane w celach przestępczych. Należy w tych wypadkach stosować zasady i tryb postępowania określone w zarządzeniu Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 31 sierpnia 1989 r. w sprawie zatrzymania fałszywych znaków pieniężnych (Monitor Polski Nr 32, poz. 255).

§ 4. Znaki pieniężne nie odpowiadające warunkom określonym w § 1 oraz znaki pieniężne, o których mowa w § 2 i 3, tracą moc prawnego środka płatniczego.

§ 5. Oddziały banków wymienionych w § 1 ust. 1 mają obowiązek zatrzymania za pokwitowaniem znaków pieniężnych lub ich części przedstawionych do wymiany lub przyjętych tytułem wpłaty, które nie odpowiadają warunkom określonym w § 1 i 2. Zatrzymane w takim trybie znaki pieniężne lub ich części podlegają przesłaniu do Centrali Narodowego Banku Polskiego w celu wymiany lub zniszczenia.

§ 6. Centrala Narodowego Banku Polskiego wymienia w połowie lub w pełnej nominalnej wartości uszkodzone banknoty lub ich części, które nie odpowiadają warunkom określonym w § 1 i 2, jeżeli mają one co najmniej 40% pierwotnej powierzchni, a ich autentyczność nie budzi zastrzeżeń. Centrala Narodowego Banku Polskiego może odmówić wymiany, jeżeli ze stanu banknotów wynika, że brakujące części były lub mogą być oddzielnie przedstawione do wymiany.

§ 7. 1. Zatrzymane znaki pieniężne nie wymienione przez Centralę Narodowego Banku Polskiego podlegają komisijnemu zniszczeniu.

2. Centrala Narodowego Banku Polskiego obowiązana jest zawiadomić właściwe oddziały banków lub bezpośrednio posiadaczy przedstawionych do wymiany znaków pieniężnych o decyzji odmowy wymiany wraz z podaniem jej uzasadnienia.

§ 8. Jeżeli ze względu na stan przedstawionych do wymiany znaków pieniężnych niezbędne jest przeprowadzenie ekspertyzy w celu ustalenia ich autentyczności lub wartości, Centrala Narodowego Banku Polskiego pobiera opłatę za tę czynność w wysokości 10% wartości

nominalnej wymienionych znaków pieniężnych od osób przedstawiających je do wymiany. W uzasadnionych wypadkach Centrala Narodowego Banku Polskiego może odstąpić od pobierania tych opłat.

§ 9. Traci moc zarządzenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 28 stycznia 1983 r. w sprawie wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych (Monitor Polski Nr 5, poz. 36).

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Narodowego Banku Polskiego: *Z. Pakuła*

255

ZARZĄDZENIE PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

z dnia 31 sierpnia 1989 r.

w sprawie zatrzymywania fałszywych znaków pieniężnych.

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 22) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W razie przedstawienia w kasie banku lub innego podmiotu gospodarczego znaku pieniężnego (banknotu lub monety) sfalszowanego lub budzącego wątpliwości co do autentyczności, osoba działająca z ramienia banku lub innego podmiotu gospodarczego obowiązana jest taki znak pieniężny zatrzymać i o zatrzymaniu sporządzić protokół w 3 egzemplarzach.

2. Protokół powinien zawierać:

- 1) nazwę i siedzibę jednostki zatrzymującej znak pieniężny, liczbę porządkową protokołu i datę jego sporządzenia,
- 2) nazwę i adres jednostki przedstawiającej znak pieniężny, z zaznaczeniem nazwiska, imienia, adresu i charakteru służbowego pracownika działającego w imieniu tej jednostki, a w razie gdy zatrzymany znak pieniężny przedstawiła osoba fizyczna we własnym imieniu — jej nazwisko, imię i adres,
- 3) wartość nominalną i datę emisji zatrzymanego znaku pieniężnego, a ponadto serię i numery — jeżeli zatrzymanym znakiem pieniężnym jest banknot,
- 4) podpis osoby zatrzymującej znak pieniężny oraz podpis i numer dowodu osobistego lub dokumentu równorzędnego osoby, która znak ten przedstawiła.

Numerację protokołów rozpoczyna się w każdym roku od liczby 1.

§ 2. W razie ujawnienia przez kasę banku lub innego podmiotu gospodarczego znaku pieniężnego sfalszowanego lub budzącego wątpliwości co do autentyczności i w razie niemożności ustalenia, przez kogo znak został wpłacony, osoba działająca z ramienia tej jednostki obowiązana jest znak zatrzymać i o zatrzymaniu sporządzić

protokół w 2 egzemplarzach. Protokół powinien odpowiadać warunkom określonym w § 1 ust. 2 pkt 1 i 3 oraz zawierać podpis osoby sporządzającej.

§ 3. Zatrzymany znak pieniężny jednostka zatrzymująca przesyła niezwłocznie wraz z oryginałem protokołu właściwej terytorialnie jednostce Milicji Obywatelskiej. Drugi egzemplarz protokołu otrzymuje jako pokwitowanie osoba, która przedstawiła zatrzymany znak pieniężny, a trzeci egzemplarz pozostaje w aktach jednostki, która sporządziła protokół. W wypadku przewidzianym w § 2 jeden egzemplarz protokołu wraz z zakwestionowanym znakiem pieniężnym przesyła się Milicji Obywatelskiej, a drugi egzemplarz pozostaje w aktach jednostki, która sporządziła protokół.

§ 4. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że zatrzymany znak pieniężny został sfalszowany przez osobę przedstawiającą znak lub jeżeli nasuwa się przypuszczenie, że osoba ta rozmyślnie puszcza w obieg sfalszowane znaki pieniężne, to jednostka, która zatrzymała znak pieniężny, obowiązana jest niezwłocznie wezwać organy Milicji Obywatelskiej.

§ 5. 1. Zatrzymane znaki pieniężne organy Milicji Obywatelskiej przesyłają do Centrali Narodowego Banku Polskiego w celu dokonania ekspertyzy.

2. Do wykonania ekspertyz zatrzymanych znaków pieniężnych, sporządzania opisów autentycznych i fałszywych znaków pieniężnych, wydawania opinii w powyższych sprawach i dostarczania ich właściwym organom powołana jest Centrala Narodowego Banku Polskiego.

3. Centrala Narodowego Banku Polskiego uprawniona jest do kasowania fałszywych znaków pieniężnych poprzez ostemplowanie obu stron banknotu stemplem „falszyfikat” bądź „sfalszowany”.